

Huisvesting Arbeidsmigranten Horst aan de Maas

Inleiding: de situatie in Horst aan de Maas

De provincie Limburg telde in 2018 zo'n 64.200 arbeidsmigranten. Sinds 2010 is het aantal arbeidsmigranten jaarlijks gegroeid met 47% (de groei landelijk in die periode: 21%). In Noord-Limburg was de groei het sterkst, namelijk 111%. De meeste arbeidsmigranten zijn in Noord-Limburg werkzaam via een uitzendbureau en dan met name in landbouw en logistiek. Het aandeel arbeidsmigranten in de landbouwsector in (Noord-)Limburg is ongeveer 1,5 keer zo groot als in Nederland¹. In een brief aan informateur Tjeenk-Willink schreef de regio Noord-Limburg dat de situatie nu en in de toekomst niet beheersbaar is. Voorspeld wordt dat binnen een periode van tien jaar (tijdens de piek) naar schatting 25% van de totale bevolking van de gemeente (zo'n 45.000 inwoners) bestaat uit arbeidsmigranten. Die toename wordt voornamelijk veroorzaakt door een enorme groei van de logistiek sector, met gigagrote 'blokkendozen', die zich in Noord-Limburg vestigen in verband met de gunstige locatie ten opzichte van het buitenland.

Tegen die achtergrond is de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten opgericht. De werkgroep bestaat uit burgers uit dorpen én het buitengebied van Horst aan de Maas die te maken hebben met huisvesting van arbeidsmigranten in hun directe omgeving. Zij ervaren dagelijks de massale aanwezigheid van arbeidsmigranten en worden geconfronteerd met een gebrek aan beheersbaarheid en de directe extra maatschappelijke kosten die arbeidsmigratie met zich mee brengt². Zij zien dat uitzendbureaus en huisjesmelkers ("investeerders") in de dorpen en in het buitengebied woningen en kampeerterreinen opkopen, in het buitengebied verrijzen grote locaties (meer dan 400 tot 800 personen). Ondertussen is het voor de burgers met name in de (sociale) huursector moeilijk om een woning te krijgen (wachtijd: 7 jaar en meer), en de jeugd trekt – als gevolg van de woningnood – weg uit de gemeente. Dat heeft deels aantoonbaar te maken met de huisvesting van arbeidsmigranten in sociale huurwoningen. Burgers zien dat er een parallelle samenleving ontstaat, waar tussen nauwelijks uitwisseling plaatsvindt. Op basis van onderzoek van de gemeente wordt gesteld dat de arbeidsmigranten niet zo gericht zijn op contacten met Nederlanders, samenhangend met het feit dat de (veelal laag opgeleide en ongeletterde) Oost-Europese migranten de Nederlandse taal niet beheersen, wat overigens ook risico's oplevert op het werk.

De bewoners worden geconfronteerd met het feit dat er nauwelijks handhaving plaatsvindt met betrekking tot arbeidsmigranten, deels in verband met een tekort aan menskracht bij Bureau Handhaving, deels ook omdat de gemeente niet weet wáár de arbeidsmigranten (voor een deel ook illegaal) verblijven als gevolg van een gebrekkige registratie. Terwijl uit onderzoek door het Platform voor Onderzoeksjournalistiek is gebleken dat uitzendbureaus exact weten waar en hoelang arbeidsmigranten werken en of verblijven. Maar - ook als dat verplicht is – laten zij deze mensen niet of nauwelijks registreren. Tijdens de coronaperiode bijvoorbeeld werd nauwelijks gecontroleerd of gehandhaafd bij besmettingshaarden (zoals blijkt uit via WOB verkregen gegevens). Dat droeg bij aan de hoge besmettingscijfers.

¹ Onderzoek Internationale werknemers in Limburg - Stuurgroep Internationale werknemers Limburg – 20-5-'20

² Voorbeeld: De politie Limburg Noord heeft aangegeven dat ze de helft van hun tijd aan arbeidsmigranten besteden. Huisartsen en maatschappelijk instanties luiden al geruime tijd de noodklok met betrekking tot de zorg aan en voor arbeidsmigranten.

In de regio lijken de middelen om het beheersbaar te maken niet aanwezig³, maar tegelijkertijd is de vraag of er wel de wil is om het beheersbaar te krijgen. De economische belangen lijken hoger te worden gewaardeerd dan het welzijn van burgers en arbeidsmigranten.

Onderzoek mening over aanwezigheid arbeidsmigranten

Door de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten is in de maand januari '22 onderzoek gedaan naar hoe mensen denken over het verblijf van arbeidsmigranten in Horst aan de Maas⁴. Daaruit komt onder andere het volgende naar voren:

Regie nemen

De respondenten maken zich zorgen over de grote aantallen arbeidsmigranten die in Horst aan de Maas verblijven of hier nog naartoe komen. De balans in de buurten raakt verstoord. Er vindt een zekere vervreemding plaats en de saamhorigheid wordt geschaad. Enkele respondenten geven zelfs aan te overwegen te gaan verhuizen! Het is zaak als overheid de regie te nemen met betrekking tot de toestroom van arbeidsmigranten. Dat kan door alle middelen te gebruiken om de toestroom van arbeidsmigranten te beperken (daarbij wordt gedacht aan: maken van afspraken tussen rijksoverheid, provincie en de regio; mogelijkheden binnen de ruimtelijke ordening via de invulling van bestemmingsplannen benutten; door ervoor te zorgen dat bedrijven met een grote aanzuigende werking op arbeidsmigranten zich niet meer (kunnen) vestigen in Horst aan de Maas; door automatisering van bedrijfsprocessen te stimuleren; door – zolang een goed beheer niet gerealiseerd is – vergunningen voor huisvesting van arbeidsmigranten die de komende vier jaren aflopen of bijna aflopen niet te verlengen en geen nieuwe vergunningen te verlenen). Verschillende respondenten geven aan dat er sprake is van overlast door arbeidsmigranten. In dat kader is het van belang dat – met name de huisvesters – zorg dragen voor goede regels die rekening houden met de buurt én met de gehuisveste arbeidsmigranten. Daar waar de huisvesters dat nalaten, is een kwalitatief goede controle en handhaving door de gemeente gewenst.

Luisteren

Respondenten geven aan weinig vertrouwen te hebben in “de politiek”, mede als gevolg van het gemeentelijk beleid met betrekking tot arbeidsmigranten. Sommigen geven aan dat “de politiek” toch niet luistert. Bij plannen voor huisvesting óf plannen voor bedrijven met voornamelijk arbeidsmigranten is het van belang dat de belangen van de omgeving voldoende aandacht krijgen. Het instrument van de omgevingsdialoog kan daarbij nuttig zijn, mits de richtlijnen strikt worden toegepast en de wetgeving échte invloed van omwonenden mogelijk maakt. Ook om greep te houden op de eigen omgeving, de eigen buurt!

Integratie

In de reacties van de respondenten wordt vaker gewezen op de taalbarrière tussen hen en de arbeidsmigranten en in een aantal gevallen de afzijdige houding die arbeidsmigranten aannemen. Een concreet integratiebeleid met onder andere taallessen onder werktijd en bekostigd door de werkgever, is van groot belang.

³ In een brief aan de informateur (tijdens de vorming van het huidige kabinet) vroeg de regio Limburg Noord de toekomstige regering met betrekking tot de problematiek van arbeidsmigranten hulp, zowel bij het faciliteren van huisvesting en integratie als in financieel opzicht, gezien de grote aantallen arbeidsmigranten in de regio.

⁴ [20220306rapport onderzoeksresultaten - hoe denkt horst aan de maas over arbeidsmigranten.pdf \(sp.nl\)](#)